

Öğretmen Adaylarının “Program Geliştirme ve Öğretim” Dersine İlişkin Tutumları (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Örneği) *

Pınar Bilasa ¹

Özet: Bu araştırmanın amacı, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesinde 2018-2019 akademik bahar yarıyılında Program Geliştirme ve Öğretim (PGÖ) dersini alan öğretmen adaylarının bu derse ilişkin tutumlarını bazı değişkenler açısından saptamaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türk Dili ve Edebiyatı (TDE), Kimya, Biyoloji, Matematik, Fizik Eğitimi Anabilim Dalında okuyan ve PGÖ dersini alan 65 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada belirtilen amaca yönelik olarak Oğuz tarafından 2012 yılında geliştirilen 30 madde ve üç alt boyuttan (yadsıma, sevmeye, önem verme) oluşan “Program Geliştirme ve Öğretim Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın analizinde frekans, yüzde, toplam puan, standart sapma, bağımsız gruplar t testi, Kruskal-Wallis H ile Mann-Whitney U testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda tüm öğretmen adaylarının derse yönelik orta düzeyde bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmen adayları derse yönelik orta düzeyde yadsıma ve sevmeye tutumuna sahip olmalarına rağmen, derse yüksek düzeyde önem verdikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının bu derse yüksek düzeyde sevmeye tutumuna sahip olmaları için neler yapılabileceği konusunda öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakültesi, program geliştirme dersi, tutum.

DOI: 10.29329/mjer.2019.210.7

The Attitudes of Prospective Teachers to “Curriculum Development and Instruction” Course (Gazi University Faculty of Education Sample)

Abstract: The aim of this study is to determine the attitudes of the students of Gazi Faculty of Education in Gazi University to Curriculum Development and Instruction (CDI) course. The research was designed based on survey model. The target population of the study consists of 65 prospective teachers studying in the department of Biology, Physics, Chemistry, Mathematics Education, Turkish Language and Literature in Gazi Faculty of Education in Gazi University in the spring term of 2018-2019 academic year. In the research, “Attitude Scale for Curriculum Development and Instruction Course”, which had been developed by Oğuz in 2012, and included 30 items and 3 subdimensions (contradiction, interest and appreciation) was used. In data analysis, frequency, percentage, Kolmogorov-Smirnov Z Test, Shapiro-Wilk Test, median, arithmetic mean, independent samples t-test, Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U Test were used. In the result of the study, it was seen that all the prospective teachers had medium-level attitude to CDI course. Moreover, it was determined that the prospective teachers highly appreciated the course and were interested in it in a medium level although they had medium

* Bu araştırmanın özeti 25-28 Nisan 2019 tarihleri arasında Ankara’da düzenlenen 28. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Pınar Bilasa, Assoc. Prof. Dr., Educational Sciences, Curriculum and Instruction, Gazi University

İrtibat Yazarı: pinarbilasa@gmail.com

contradiction attitude to the course. On the issue of what can be done so as to enable prospective teachers to have high-level positive attitudes to CDI course, opinions of prospective teachers and instructors can be received.

Key words: Faculty of Education, curriculum development course, attitude.

GİRİŞ

Küreselleşen Dünyada eğitim alanında her alanlarda olduğu gibi yeni arayışlar meydana gelmektedir. Eğitim bilimleri çatısı altında bulunan her alan kendi çalışma alanı ile ilgili arayışlarını gerçekleştirir. Eğitim programları ve öğretim alanı da öğrenci ve öğretmeni temele alarak alandaki arayışlarını sürdürür. Öğrencilerde arzu edilen hedeflerin gerçekleşmesi için hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme öğelerini kendisine temel alan bu bilim dalı öğretmen adaylarının en önemli meslek derslerinden biridir. Eğitim fakültelerinde iki kredilik ders olarak okutulan PGÖ dersi öğretmen adaylarının meslek yaşamları için bir rehber niteliğindedir. Öğretmen adayları bu ders sonunda elde edecekleri kazanımlarla kendi uzmanı olacakları dersi planlama, tasarlama, program geliştirme ve değerlendirme modelleri kullanarak yeni yaklaşımlara açık olma (Yüksek Öğretim Kurumu, 2019) konusunda olumlu tutum geliştirebilirler.

Yaşantılar sonucu oluşan tutumlar bireyin davranışlarını etkilemektedir (Küçüköğlü ve Taşgın, 2013: 240). Tutumlar; kişilik, inançlar, değerler, davranışlar ve motivasyonlar olarak adlandırılan şeylerin karmaşık bir birleşimidir (Pickens, 2005: 44). Öğretmen olacak kişilerin okudukları derslere ilişkin duyuşsal özelliklerini en iyi tutumlar gösterir (Erden, 1995: 99). Tutumlar insanları olumlu ya da olumsuz davranmaya iter (Banaji ve Heiphetz, 2010: 350). Öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik tutumları bu dersle ilgili davranışlarını etkileyebilir (Küçüköğlü ve Taşgın, 2013: 240). PGÖ dersinde olumlu tutumların gelişmesi bu dersin en önemli çıktısıdır. Çünkü tutumlar olumlu yönde geliştiklerinde öğrenmeyi kolaylaştırırlar. Böylece öğrenmeler pekişerek gelişir. Bu da öğretmen adaylarının ileriki meslek yaşamlarını etkiler. Çünkü derse yönelik geliştirilecek olumlu tutumlar öğretmenin mesleğini sevmesine ve mesleği konusunda kendisini sürekli geliştirmeye motive eder.

Alan yazın çalışmaları tarandığında öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin tutumlarını araştıran çalışmalar dikkati çekmektedir. Örneğin Demir, Şahin ve Arcagök'ün (2015) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin okul deneyimi derslerine yönelik orta düzeyde bir tutuma sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Ayrıca cinsiyet ve öğretmenlik mesleğini tercih etme istekliliği değişkenleri açısından anlamlı bir farklılığın belirlenmediği, öğretim türü açısından anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı sonucuna ulaşmışlardır.

Taşdemir (2014) ise araştırmasında öğretmenlik mesleğine yönelik öğretmen adaylarının tutumlarının olumlu olduğunu belirlemiştir. Ayrıca lise türü, sınıf, cinsiyet, ana-baba eğitim durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur.

Çeliköz ve Çağdaş (2012) yaptıkları araştırmada giyim bölümünde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada cinsiyet, mesleği tercih nedenleri, formasyon derslerine verdikleri önem gibi bağımsız değişkenlerin adayların tutumlarını etkilediklerini, sınıf, ailede öğretmen bulunma, anne-baba eğitim düzeyi, öğretmenlik programı, aylık gelir değişkenlerinin ise tutumları etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Demirtaş, Cömert ve Özer (2011), araştırmalarında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlar ile özyeterlik algıları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Bununla beraber öz-yeterlik algılarının cinsiyete ve bölüm değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılaştığını, mesleğe ilişkin tutumlarının ise bu değişkenlere göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır.

Özder, Konedralı ve Zeki (2010) çalışmalarında Atatürk Öğretmen Akademisi'nde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik yüksek düzeyde tutuma sahip olduklarını belirlemişlerdir. Araştırmada cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından tutumların bir farklılık göstermediğini, öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri ve program değişkenleri açısından farklılık gösterdiğini ortaya koymuşlardır. Çetin, (2009) ise, Gazi Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarının meslek bilgisi derslerine ilişkin tutumlarının kısmen olumlu olduğunu ve cinsiyet, başarı algısı ve ailelerinde öğretmen bulunma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığını belirtmiştir.

Ekici, (2008) araştırmasında Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin yüksek düzeyde tutuma sahip olduğunu belirlemiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının en fazla bireysel, görsel, ve işitsel öğrenme stillerini kullandıklarını ortaya koymuştur.

Bozdoğan ve Aydın ve Yıldırım (2007) araştırmalarında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı olarak değiştiğini ortaya koymuşlardır. Bulut ve Doğar (2006) ise Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesindeki öğretmen adaylarının okudukları bölüme ilişkin olumlu tutum gösterdikleri ve bu tutumun sınıf değişkeni açısından farklılık gösterirken, cinsiyet değişkeni açısından bir farklılığın olmadığını ortaya koymuşlardır. Semerci ve Semerci (2004) de çalışmalarının sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik olarak beden eğitimi ve spor bölümünde okuyan öğretmen adaylarının olumlu tutuma sahip olduklarını ve üniversiteler ile cinsiyetin tutumları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çakır, Kan ve Sünbül, (2006) araştırmalarında tezsiz yüksek lisans programları üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırmalarında öz yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.

Üstüner, (2006) çalışmasında bir ölçek geliştirme araştırması yapmıştır. Sonuç olarak eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirleyebilmek için bir ölçek geliştirmiştir.

Bull, Warner, Yellin, Robinson ve Neuberger, (1989: 51) yaptıkları araştırmada kırsal ve kentsel bölgedeki öğretmen eğitime ilişkin tutumları araştırmışlardır. Araştırmada lisans ve yüksek lisans öğrencisi 44 kişinin görüşleri alınmış, araştırmaya katılanların dörtte birinden fazlasının programın geliştirilmesi gerektiğine ilişkin tutarlı görüş bildirdiklerini ortaya koymuşlardır. Bunu yanı sıra örneklemin üçte birinin öğretmen eğitimi programında modern sanat eğitiminin de verilmesi gerektiğini, meslek kurslarıyla mesleki deneyimlerinin artırılması gerektiğini %10'u, kendi öğretmen eğitimlerinin yetersiz olduğunu ve yine de dört yıllık programlara destek verdiklerini belirtmişlerdir.

Bu araştırmalar incelendiğinde öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumun belirlenmesine ilişkin çok sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Ancak PGÖ dersine yönelik tutumları araştıran az miktarda araştırma olduğu söylenebilir. Ayrıca alan yazında farklı değişkenler ışığında tutumun ortaya koyulmasının önemli olduğu görülmektedir. Bu araştırmada da cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenlerinin derse yönelik tutumu ne derecede etkilediğinin ortaya çıkarılması önemli görülmüştür. Öğretmen adaylarının aldıkları tüm derslere yönelik olarak olumlu tutuma sahip olmaları öğretmen olduklarında mesleklerini en iyi şekilde yapabilmelerine olanak sağlayacaktır. Bu noktalar dikkate alındığında öğretmenlik mesleği için temel derslerden biri olan PGÖ dersine yönelik öğretmen adaylarının tutumlarını farklı değişkenler dikkate alarak ortaya koymak alana katkı sağlamak açısından da önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Gazi Eğitim Fakültesinde bulunan PGÖ dersine ilişkin öğretmen adaylarının tutumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine ilişkin tutumları;

- cinsiyete,
- sınıfa,
- bölümlere göre değişmekte midir?

Sınırlılıklar

Bu araştırma; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında okutulan PGÖ dersi ile, PGÖ dersi alan, Kimya, Fizik, Biyoloji, Matematik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 65 öğretmen adayının görüşleri ve “Program Geliştirme ve Öğretim Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2013: 77). Bu model çerçevesinde öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik tutumları cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenleri açısından ortaya koyulmuştur.

Çalışma evreni ve örneklem

Araştırmanın çalışma evreni Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi'nde PGÖ dersini alan TDE, Biyoloji, Fizik, Kimya, Matematik Eğitimi Anabilim Dalında okuyan 75 öğretmen adayından oluşmaktadır. Bu bölümlerin araştırma evreni olarak seçilmesinin nedeni araştırmacının bu dersi vermesinden kaynaklanmaktadır. Çalışma evrenindeki tüm öğretmen adaylarına ulaşılmaya çalışılmış örneklem seçimi yapılmamıştır. Ancak araştırmaya gönüllü 65 kişiden veri toplanabilmıştır. Araştırmaya katılan adaylarının cinsiyete, sınıfa ve bölüme yönelik dağılımı şöyledir:

Tablo 1. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	50	76,9
Erkek	15	23,1
Toplam	65	100,0

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %76,9'u kadın, %23,1'i ise erkektir. Araştırmaya katılanların çoğunlukla kadın öğretmen adaylarından oluştuğu söylenebilir.

Aşağıda verilen tabloda bölümlere göre öğretmen adaylarının dağılımlarını görmek mümkündür.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının bölüme göre dağılımı

Bölüm	Frekans	Yüzde (%)
TDE Öğretmenliği Bölümü	17	26,2
Matematik Öğretmenliği Bölümü	13	20,0
Fizik Öğretmenliği Bölümü	10	15,4
Kimya Öğretmenliği Bölümü	11	16,9
Biyoloji Öğretmenliği Bölümü	14	21,5
Toplam	65	100,0

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların %26,2'si TDE, %20'si Matematik, %15,4'ü Fizik, %16,9'u Kimya, %21,5'i Biyoloji Öğretmenliği Bölümünde okumaktadır. Araştırmaya katılan TDE Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının sayısının diğer bölümlere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının sınıfa göre dağılımı

Sınıf	Frekans	Yüzde (%)
3.Sınıf	26	40,0
4.Sınıf	39	60,0
Toplam	65	100,0

Araştırmaya katılanların %40'ı 3.sınıf %60'ı 4.sınıftır. Araştırmada 4. Sınıfların ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Veri toplama aracı

Araştırmada 2012 yılında Oğuz tarafından geliştirilen 30 madde ve üç alt boyuttan (*yadsıma, sevme, önem verme*) oluşan “Program Geliştirme ve Öğretim Dersine Yönelik Tutum Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Ölçekte bulunan 2, 3, 5, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 38. maddeler olumsuz madde olarak ölçekte yer almaktadır. Ölçekteki üç faktörün açıkladığı toplam varyans %60.15’dir. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri 0,51 ile 0,75 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise .96’dır. Bu araştırma için 65 öğretmen adayından elde edilen verilere göre ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı yine .960 bulunmuştur. Bu değere göre ölçeğin güvenilirliğinin doğrulandığı söylenebilir.

Araştırmada olumlu tutum maddeleri; “5=Tamamen katılıyorum’dan”, “1=Hiç katılmıyorum’a” doğru 5’li olarak derecelendirilmiş, olumsuz tutum maddelerine verilen yanıtlar ise tam tersi şekilde puanlanmıştır. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 30.00, en yüksek puan ise 150.00’dır. Tutum puanı 30-70 arasında olanlar düşük, 71-110 arasında olanlar orta, 111-150 arasında olanlar yüksek düzeyde tutum gösterme olarak yorumlanmaktadır.

Verilerin analizi

Verilerin analizinde verilerin dağılımların normal dağılıma uygunluğu kişi sayısı dikkate alınarak Shapiro Wilk (30’dan aşağı) ile Kolmogorov-Smirnov Z testi (30’dan yukarı) ile analiz edilmiştir (Bircan ve ark.’dan akt. Yıldırım, 2012). Dağılımların normal olduğu iki bağımsız değişkenin karşılaştırılmasında t-testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı durumlarda da Mann Whitney U-Testi ve Kruskal Wallis H-Testi gibi parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Burada öncelikle verilerin dağılımının normal dağılıma uygunluğunu sınamak üzere araştırmaya katılanların sayısı dikkate alınarak Kolmogorov-Smirnov Z testi yapılmıştır. Elde edilen değerler aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 4. PGÖ dersine yönelik tutum ölçeğinin normallik dağılımı

Program Geliştirme ve Öğretim Dersine Yönelik Tutum	N	Kolmogorov-Smirnov Z	p	\bar{X}	ss
	65	0,09	0,20	108,20	18,22

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmen adaylarının PGÖ dersine ilişkin tutumlarının dağılımının normal olduğu saptanmıştır ($KS_{(65)}=0,09$; $p=0,20>0,05$). Ölçeğin bütününe yönelik ortalama değere bakıldığında ise tüm öğretmen adaylarının derse yönelik orta düzeyde (71-110) bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Bu bulgu Küçükkoğlu ve Taşgın'ın (2013) Atatürk Üniversitesinde bu derse ilişkin olarak öğretmen adaylarının tutumlarını inceledikleri araştırma sonucuyla paralellik göstermektedir. Benzer şekilde Er ve Öztekin'in (2011) öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumlarının incelenmesine yönelik olarak yapmış oldukları çalışmada öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik adaylarının çoğunun ortalamannın altında tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Tutumların düşük olmasının nedenini Er ve Öztekin (2011); öğretmen adaylarının derslere ilişkin olarak motivasyon eksikliğinden, ders saatlerinin yetersiz olmasından, öğretim elemanları ve öğrenciler arasındaki iletişimin yetersiz olmasından, derslerin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olmamasından, derste yararlanılan yöntem ve tekniklerinden kaynaklandığı şeklinde açıklamaktadırlar.

Öğretmen adaylarının derse yönelik tutum alt boyutlarına ilişkin dağılımların normalliğine ilişkin analiz sonuçları ise Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik tutum alt boyutlarına sahip olma düzeyleri

Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov Z		Medyan	\bar{X}
	K-S	p		
Yadsıma	0,08	0,20		43,93
Sevme	0,12	0,01*	29,00	
Önem verme	0,09	0,20		34,44

* $p<0,05$

Tabloda da görüldüğü gibi sevme boyutunda dağılımların normal olmadığı, yadsıma ve önem verme boyutlarında normal olduğu görülmüştür. Grup ortalama değeri olarak yadsıma ve önem verme boyutları için aritmetik ortalama, sevme alt boyutu için medyan değeri esas alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, yadsıma alt boyutunda; orta düzeyde (12-28 düşük, 29-44=orta, 45-60=yüksek); sevme alt boyutunda orta düzeyde (9-21=düşük, 22-33=orta, 34-45=yüksek); önem verme alt boyutunda yüksek düzeyde (9-21=düşük, 22-33=orta, 34-45=yüksek) olumlu görüş ortaya koymuşlardır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının PGÖ dersine yüksek düzeyde yadsıma tutumu göstermelerine karşın yüksek düzeyde önem verdikleri, orta düzeyde sevme tutumu gösterdikleri görülmektedir.

Bu bulgular Küçüköğlü ve Taşgın'ın (2013) ve yapmış oldukları benzer araştırma ile paralellik göstermektedir. Yaptıkları araştırma sonucunda araştırmacılar öğretmen adaylarının PGÖ dersinin önemli ve gerekli bir ders olarak algılandığını göstermektedir. Buradan hareketle; öğretmen adaylarının bu derste edindikleri bilgilerin kendilerini geliştirme konusunda yardımcı olacağı yönünde tutuma sahip olmalarına karşın dersi sevme konusunda orta düzeyde bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Bu durum öğretmenlik mesleğine açısından bu dersin öğretmen adayları tarafından önemi kavranmış olsa da bölüm dersleri kadar bu dersi içselleştirmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterme durumu öncelikle Shapiro-Wilk testi ile saptanmış ardından uygun analizler kullanılmıştır. Elde edilen bulgular şöyledir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre PGÖ dersine yönelik tutumları

Cinsiyet	N	Shapiro-Wilk		Sıra Ort.	Medyan	Mann Whitney U Testi		Etki (d)
		S-W	p			U	p	
Kadın	50	0,95	0,04*	36,09	110,00	220,50	0,01*	0,8
Erkek	15	0,98	0,98	22,70	97,00			(yüksek)

*p<0,05

Tabloda da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre tutumlarını karşılaştırıldığında dağılımın erkekler arasında normal, kadınlar arasında ise dağılımın normal olmadığı saptanmıştır. Bundan dolayı cinsiyete göre fark olma durumu Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonucuna göre kadın ve erkek öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir (U=907,00; p=0,01<0,05; d=0,8). Sıra ortalamalarına bakıldığında kadınların erkeklere göre daha yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Elde edilen medyan değerleri incelendiğinde her ne kadar her iki grup orta düzey aralığında görüş belirttikleri kadın öğretmen adaylarının yüksek düzeyde olumlu tutum sınır değerine daha yakın görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bununla beraber cinsiyetin PGÖ dersine yönelik tutuma ilişkin yüksek düzeyde etkiye sahip bir değişken olduğu da belirlenmiştir. (0,2= düşük düzey etki; 0,5=orta düzeyde etki; yüksek düzeyde etki=0,8) (Taşpınar, 2017: 66). Bu bulgulardan yola çıkarak kadınların erkeklere göre PGÖ dersini daha çok benimsedikleri düşünülmektedir. Bu nedenle kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre daha yüksek bir tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine ilişkin tutumlarının yadsıma, sevme ve önem verme boyutlarında cinsiyete göre anlamlı fark olma durumu öncelikle normal dağılım testi ile belirlenmiş ardından uygun analiz teknikleri kullanılmıştır. Sonuçlar tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre alt boyutlara ilişkin tutumları

Boyutlar	Cinsiyet	N	Shapiro-Wilk		Sıra Ort.	Medyan	Mann Whitney U Testi	
			S-W	p			U	p
Yadsıma	Kadın	50	0,94	0,03*	35,83	45,00	233,50	0,02*
	Erkek	15	0,96	0,81	23,57	39,00		
Önem verme	Kadın	50	0,94	0,01*	35,43	35,00	253,50	0,05*
	Erkek	15	0,94	0,49	24,90	34,00		

*p<0,05

Öğretmen adaylarının cinsiyete göre alt boyutlara ilişkin tutumlarını karşılaştırmak için yapılan testte yadsıma ve önem verme boyutlarında dağılımların normal olmadığı ($p<0,05$) görülmüştür. Bundan dolayı Mann Whitney U testi ile alt boyutlara ilişkin fark olma durumu karşılaştırılmış, alt boyutlarda anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında yadsıma ve önem verme boyutlarında kadınların erkeklere göre daha yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları söylenebilir. Grupların medyanları incelendiğinde ise; yadsıma boyutunda derse yönelik kadınların yüksek, erkeklerin orta düzeyde; önem verme boyutunda ise kadın ve erkeklerin yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları söylenebilir. Buradan hareketle kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adayları gibi derse önem verdikleri görülmüştür. Bunun nedeni olarak sözel bölüm için kendi derslerine benzer bir ders olarak bu dersi değerlendirdikleri sayısal bölümler için ise bu dersi kendi alan derslerine yakın bulmadıkları için ilgi duymadıkları düşünülmektedir.

Sevme alt boyutunda cinsiyete göre dağılım normalliği sağlandığından bağımsız gruplar t testi ile analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 8. Sevme boyutuna ilişkin cinsiyete göre t –testi

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Sevme	Kadın	50	30,68	5,28	63	2,35	0,02*
	Erkek	15	26,93	5,84			

*p<0,05

Görüldüğü gibi kadın ve erkek öğretmen adaylarının sevme alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t_{(63)}=2,351$; $p<0,05$). Ortalamalara göre ise kadın ve erkek öğretmen adaylarının orta düzeyde dersi sevme tutumuna sahip olduğu, kadınların tutum ortalama puanının erkeklere göre yüksek düzeyde olmasından dolayı sevme tutumuna daha yakın oldukları söylenebilir. Burada kadınların erkeklere göre dersi yüksek düzeyde bir yadsıma tutumuna sahipken yüksek düzeyde sevme tutumuna sahip oldukları görülmektedir. Bu durum kadın ve erkek öğretmen adayları açısından ders içerikleri bakımından ilgi çekici olmasa da dersin işleniş açısından ilgi çekici olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine ilişkin tutumlarının sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık olma durumu öncelikle Shapiro-Wilk normal dağılım testi ile belirlenmiştir. Analiz sonucunda dağılım

normallığı sağlandığı için (3.sınıf için S-W=0,37; $p>0,05$, 4.sınıf için S-W=0,26 $p>0,05$) bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Tablo 9. PGÖ dersine yönelik tutumların sınıf değişkenine ilişkin t –testi

Program gel. ve Öğ. Ders Tutum	Sınıf	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	Etki (d)
Tutum	3.sınıf	50	111,65	16,90	64	26,01	0,00*	0,31 (orta)
	4.Sınıf	15	105,89	18,91				

* $p<0,05$

Görüldüğü gibi sınıf düzeyi açısından derse yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{(64)}=26,01$; $p=0,00<0,05$; $d=0,31$). Ortalamalara göre ise 3. Sınıfların derse yönelik tutumları yüksekken 4. Sınıfların derse yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Bununla beraber sınıfın PGÖ dersine yönelik tutuma ilişkin orta düzeyde etkiye sahip bir değişken olduğu da belirlenmiştir. (0,2= düşük düzey etki; 0,5=orta düzeyde etki; yüksek düzeyde etki=0,8) (Taşpınar, 2017: 66). Bu bulgudan hareketle sınıf derecesi artıkça ders sayısında da bir artış olmasından dolayı öğrencilerin son sınıfta 3. Sınıfa göre derslere karşı daha düşük düzeyde tutuma sahip olma davranışı göstermeye başladıkları şeklinde yorumlanabilir. Vural ve Yavuz tarafından (2019) yapılan bir araştırmada da 1. ve 2. sınıfta okuyanların 3. ve 4. sınıfta okuyanlara göre derse daha çok katıldıklarını ortaya koymuşlardır. Bu sonuç araştırmanın bu bulgusuna ilişkin yapılan yorumu destekler niteliktedir.

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine ilişkin tutumlarının yadsıma, sevme ve önem verme boyutlarında sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterme durumu öncelikle Shapiro-Wilk normal dağılım testi uygulanmış ardından uygun teknikler kullanılmıştır. Analiz sonuçları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10. Sınıf değişkenine göre ölçeğin alt boyutlarına göre tutumlar

Prog.Gel.ve Öğr. Dersi Boyutlar	Sınıf	N	Shapiro-Wilk		\bar{X}	SS	sd	Homojenlik Levene Testi		t testi	
			S-W	p				F	p	t	p
Yadsıma	3.Sınıf	26	0,96	0,39	45,26	8,53	63	0,23	0,63	1,03	0,30
	4.Sınıf	39	0,96	0,25	43,05	8,48					
Sevme	3.Sınıf	26	0,97	0,61	30,42	5,65	63	0,05	0,81	0,71	0,47
	4.Sınıf	39	0,96	0,21	29,41	5,60					
Önem verme	3.Sınıf	26	0,94	0,17	35,96	5,26	63	0,79	0,37	1,68	0,98
	4.Sınıf	39	0,95	0,09	33,43	6,34					

Yapılan normal dağılım testi sonucunda ölçeğin tüm alt boyutlarında sınıf değişkenine göre dağılımların normal olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle yapılan bağımsız gruplar t testi analizi sonucunda sınıfa göre yadsıma ($t_{(63)}=1,03$; $p=0,30>0,05$), sevme ($t_{(63)}=0,71$; $p=0,47>0,05$) ve önem verme ($t_{(63)}=1,68$; $p=0,98>0,05$) boyutlarında anlamlı farklılık bulunmadığı gözlenmiştir. Sınıflara

göre ortalamalar incelendiğinde; yadsıma boyutunda 3. sınıfların yüksek, 4. sınıfların orta düzeyde; sevmeye boyutunda 3. ve 4. sınıfların derse yönelik orta düzeyde; önem verme boyutunda ise 3. sınıfların yüksek, 4. sınıfların orta düzeyde olmakla beraber yüksek tutum düzeyine yakın bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Burada boyutlara ilişkin sınıf düzeyi arttıkça tutumların azalması söz konusu olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak son sınıfa kadar ders sayılarının artmasına bağlı olarak öğrencilerin yeni bir derse karşı ilgilerinin giderek son sınıfta azaldığı söylenebilir. Bu durumun son sınıf öğrencilerinin meslek kaygılarından ötürü derse karşı yerince ilgi göstermemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalarda üniversite öğrencilerinin son sınıfta yüksek düzeyde mesleki kaygı yaşadıklarını göstermektedir (Aydın ve Tiryaki, 2017; Şanlı Kula ve Saraç, 2016; Yılmaz, Dursun, Güngör Güzeler, Pektaş, 2014).

Öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterme durumu öncelikle Shapiro-Wilk normal dağılım testi ile belirlenmiş ardından Matematik öğretmenliği bölümünde dağılımın normal olmadığı belirlendiği için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuçlar tabloda verilmiştir.

Tablo 11. Bölüme göre PGÖ dersine ilişkin tutumlar

Bölüm	N	Shapiro-Wilk		Sıra Ort.	Medyan	Kruskall Wallis Testi		An. Fark	Etki (d)
		S-W	p			X ²	p		
1. TDE Öğ.Böl.	17	0,95	0,61	42,79	116,00	16,80	0,02*		
2-Matematik Öğ.Böl.	13	0,78	0,00*	19,69	94,00			1-2	-0,5
3-Fizik Öğ.Böl.	10	0,92	0,37	23,60	100,50			1-3	-0,6
4-Kimya Öğ.Böl.	11	0,95	0,66	30,73	104,00			2-5	-0,4
5-Biyoloji Öğ.Böl.	14	0,92	0,26	41,96	118,00			3-5	

*p<0,05

Tabloda da görüldüğü gibi Kruskal Wallis testi sonucuna göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir (K.W=16,80; p<0,05). Anlamlı farklılığın hangi bölümler arasında olduğunu tespit etmek için Mann Whitney U testi uygulanarak alt boyutlar değerlendirilmiştir. Buna göre TDE ile Matematik (MWU=35,500; p=0,01<0,05; d= -0,5), TDE ile Fizik (MWU=33,500; p=0,00<0,05; d= -0,4), Matematik ile Biyoloji (MWU=25,000; p=0,00<0,05; d= -0,6;), Fizik ile Biyoloji öğretmenliği bölümünde (MWU=30,500; p=0,01<0,05; d= -0,4;) okuyan öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. (Kruskall-Wallis testi için etki büyüklüğü; düşük etki 0,10, orta etki 0,25, yüksek etki 0,40) (Cohen, 1988). Gögebakan Yıldız (2017) tarafından pedagojik formasyon alan öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmada ise öğretmen adaylarının tutumlarının bölüm değişkenine göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Buna göre TDE bölümünde okuyanların Matematik öğretmenliği ve Fizik öğretmenliği bölümünde okuyanlara göre derse ilişkin yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları söylenebilir. Burada

TDE öğretmenliği dersini alan öğretmen adaylarının PGÖ dersini kendi dersleri gibi sözel bir ders olarak gördüklerinden dolayı Matematik ve Fizik öğretmenliği gibi sayısal ders ağırlıklı bölümlere göre daha yüksek tutuma sahip oldukları düşünülmektedir.

Ayrıca Biyoloji öğretmenliği bölümünde okuyanların Matematik öğretmenliği ve Fizik öğretmenliğinde okuyanlara göre derse ilişkin yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları söylenebilir. Bu bulgudan hareketle Biyoloji bölümündeki derslerin Matematik ve Fizik bölümü derslerine göre daha az sayısal içerikli olması nedeniyle Biyoloji öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının PGÖ dersine yönelik daha yüksek bir tutuma sahip oldukları düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının bölümlere göre alt boyutlara ilişkin tutumlarını karşılaştırmak için önce Shapiro-Wilk normal dağılım testi yapılmıştır. Analiz sonucunda cinsiyete göre Matematik bölümünde tüm alt boyutlarda dağılımın normal olmadığı saptanmıştır. Alt boyutlarla öğretmen adaylarının görüşleri arasında farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis Testi ile tespit analiz edilmiştir. Elden edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 12. Bölüme göre PGÖ dersine ilişkin tutumlar

Prog.Gel. ve Öğr.Dersine ilişkin Tutum	Bölüm	N	Shapiro-Wilk		Sıra Ort.	Medya n	Kruskall Wallis Testi		An. Fark
			S-W	p			X ²	p	
Yadsıma	TDE.Öğ.Böl.	17	0,94	0,40	44,79	48,00	19,84	0,00*	1-2
	Matematik Öğ.Böl.	13	0,80	0,00*	20,85	37,00			1-3
	Fizik Öğ.Böl.	10	0,97	0,93	20,10	37,50			1-4
	Kimya Öğ.Böl.	11	0,92	0,34	30,00	43,00			2-5
	Biyoloji Öğ.Böl.	14	0,97	0,87	41,54	47,50			3-5
Sevme	TDE.Öğ.Böl.	17	0,97	0,85	34,91	31,00	4,95	0,29	-
	Matematik Öğ.Böl.	13	0,85	0,03*	25,15	27,00			
	Fizik Öğ.Böl.	10	0,95	0,73	32,30	29,00			
	Kimya Öğ.Böl.	11	0,93	0,43	30,27	28,00			
	Biyoloji Öğ.Böl.	14	0,93	0,35	40,61	32,00			
Önem verme	TDE.Öğ.Böl.	17	0,94	0,32	45,26	36,00	16,43	0,00*	1-2
	Matematik Öğ.Böl.	13	0,73	0,00*	19,92	29,00			1-3
	Fizik Öğ.Böl.	10	0,89	0,17	24,65	32,50			1-4
	Kimya Öğ.Böl.	11	0,94	0,52	31,00	34,00			2-5
	Biyoloji Öğ.Böl.	14	0,92	0,25	37,79	35,50			

*p<0,05

Yapılan Kruskal-Wallis analizine göre “yadsıma” ve “önem verme” alt boyutlarında bölümlere göre görüşler arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Farklılığın hangi bölümlerde meydana geldiğini tespit etmek için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Tek tek alt boyutlar değerlendirildiğinde yadsıma ve önem verme boyutlarında farkın hangi bölümlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre TDE ile Matematik, TDE ile Fizik, TDE ile Kimya, Matematik ile Biyoloji, Fizik ile Biyoloji öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının arasında derse yönelik yadsıma tutumları anlamlı farklılıklar görülmüştür. Buna göre TDE Öğretmenliği Bölümü yüksek düzeyde yadsıma tutumuna sahipken Matematik Öğretmenliği Bölümü düşük düzeyde tutuma sahiptir.

TDE Öğretmenliği Bölümü yüksek düzeyde yadsıma tutumuna sahipken Kimya öğretmenliği orta düzeyde tutuma sahiptir. Biyoloji Öğretmenliği Bölümü öğretmen adayları yüksek düzeyde tutuma sahipken hem Matematik hem de Fizik Öğretmenliği Bölümü orta düzeyde yadsıma tutumuna sahiptirler. Buradaki farklardan görüldüğü üzere sözel bölümün sayısal bölümlere göre daha yüksek bir yadsıma tutumuna sahip olduğunu söylemek mümkündür. PGÖ dersi sözel bir ders olmasına rağmen sözel bir bölüm tarafından yadsınmasının çeşitli sebepleri olabilir. Bu dersin alanlarında okudukları derslere benzer olarak sözel ağırlıklı bir ders olması veya öğretmen adaylarının çoğunlukla sözel dersler okumasından kaynaklı sözel içerikli başka derslere karşı ilgisinin azalması ya da yeterince motive olamaması nedenler arasında sayılabilir. Buna karşılık sayısal bölümlerin sözel içerikli dersleri çok fazla olmadığından sözel derslerin yapı itibariyle onlara farklı gelmesinden dolayı düşük düzeyde yadsıma tutumuna sahip oldukları düşünülmektedir.

Derse *önem verme* boyutunda bölümlere göre anlamlı farklılığın olup olmadığına bakıldığında TDE ile Matematik, TDE ile Fizik, TDE ile Kimya, Matematik ile Biyoloji öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının derse *önem verme* tutumları arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Buna göre TDE Öğretmenliği Bölümünde okuyanların derse yönelik yüksek düzeyde önem verme tutumuna sahipken, Matematik Öğretmenliği Bölümü ve Fizik Öğretmenliği Bölümünde okuyanların orta düzeyde bir tutuma sahip olduğu görülmüştür. TDE Öğretmenliği Bölümü ile Kimya Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adayları yüksek düzeyde önem verme tutumuna sahip olarak görülsede sıra ortalamalarına bakıldığında TDE Öğretmenliği Bölümünde okuyanların Kimya Öğretmenliği bölümünde okuyanlara göre daha yüksek bir tutuma sahip olduğu söylenebilir. Matematik Öğretmenliği Bölümünde okuyanların derse yönelik orta düzeyde önem verme tutumuna sahipken, Biyoloji Öğretmenliği bölümünde okuyanların yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu görülmüştür. Burada sözel bölüm olarak TDE Öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının kendi derslerine yapı itibariyle yakın olmasından kaynaklı olarak bu derse sayısal ağırlıklı olan bölümlere göre daha fazla önem verdikleri düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma verileri doğrultusunda elde edilen bulgulara göre tüm öğretmen adayları PGÖ dersine yönelik orta düzeyde bir tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen adayları derse yönelik orta düzeyde yadsıma ve sevmeye tutumuna sahip olmalarına rağmen derse yüksek düzeyde önem vermektedirler.

Cinsiyet açısından bakıldığında genel olarak kadınların erkeklere göre derse yönelik daha yüksek düzeyde bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca yadsıma, sevmeye, önem verme boyutlarında kadınlar erkeklere göre yine daha yüksek düzeyde tutuma sahiptir.

Sınıf açısından; 3. sınıfların derse yönelik tutumları yüksekken 4. sınıfların derse yönelik tutumları orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar açısından bakıldığında ise yadsıma boyutunda 3. sınıflar yüksek, 4. sınıflar orta düzeyde, sevme boyutunda 3. ve 4. sınıflar orta düzeyde, önem verme boyutunda 3. sınıflar yüksek, 4. Sınıflar da orta düzeyde olmasına rağmen yüksek tutum sınır değerine yakın bir tutuma sahiptirler.

Bölüm açısından; TDE ğretmenliği Bölümünde okuyanların Matematik ve Fizik ğretmenliği Bölümünde okuyanlara göre, Biyoloji ğretmenliği Bölümünde okuyanların Matematik ve Fizik ğretmenliği Bölümünde okuyanlara göre derse ilişkin yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar açısından bakıldığında; TDE ğretmenliği Bölümünde okuyanlar yüksek, Matematik ğretmenliği Bölümünde okuyanlar düşük düzeyde yadsıma tutuma sahiptirler. TDE ğretmenliği Bölümünde okuyanlar derse ilişkin yüksek, Kimya ğretmenliği Bölümünde okuyanlar ise orta düzeyde tutuma sahiptir. Biyoloji ğretmenliği Bölümünde okuyanlar derse yönelik yüksek, Matematik ve Fizik ğretmenliği Bölümünde okuyanlar orta düzeyde yadsıma tutumuna sahiptir. TDE ğretmenliği Bölümünde okuyanlar yüksek, Matematik ve Fizik ğretmenliği Bölümünde okuyanlar derse ilişkin orta düzeyde önem verme tutuma sahiptirler.

TDE ğretmenliği Bölümünde okuyanlar ile Kimya ğretmenliği Bölümünde okuyanlar yüksek düzeyde önem verme tutumuna sahip olarak görülse de sıra ortalamalarına bakıldığında TDE ğretmenliği Bölümünde okuyan ğretmen adaylarının daha yüksek bir tutuma sahip olduğu söylenbilir. Matematik ğretmenliği Bölümünde okuyanların orta, Biyoloji ğretmenliği Bölümünde okuyanların ise yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, ğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden biri olan PG dersine yönelik olumlu tutum geliştirmeleri nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından oldukça önemli olduğu söylenbilir. Öğretmen adaylarının bu derse yönelik olumlu tutum geliştirmeleri öncelikle derse ilişkin ilgi ve sevgilerini arttıracaktır. Bilindiği gibi olumlu tutum geliştirmek için yapılması için motivasyonu arttıran önemli bir etkidir. Dolayısıyla PG dersine yönelik ğretmen adaylarının olumlu tutuma sahip olmaları halinde ğretmen adayları derslerinin amaçlarını belirleme, amaçlara uygun içerik ve yöntem seçme, uygun değerlendirme araçları kullanarak dersin niteliği hakkında bilgi sahibi olabilme ve gerekli düzenlemeleri yapabilme, ğrencilerinin başarılarını farklı değerlendirme araçları kullanarak yorumlayabilme ve buna uygun olarak ders programını ihtiyaç dahilinde geliştirme konularında etkin rol oynayabilmeleri mümkün olabilecektir.

neriler

Öğretmen adaylarının bu dersi yüksek düzeyde sevme tutuma sahip olmaları için neler yapılabileceği konusunda ğretmen adaylarının ve ğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmalıdır.

Bu derse ilişkin kadın öğretmen adaylarının derse yüksek düzeyde önem vermelerine rağmen neden yadsıdıkları araştırılmalıdır.

Sözel bölümün sayısal bölümlere göre bu derste neden yüksek düzeyde yadsıma tutumuna sahip oldukları araştırılmalıdır.

Bu dersi veren öğretim elemanlarının derse yönelik tutumlarına yönelik olarak ta araştırmalar yapılmalıdır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi kapsamında aldıkları diğer derslere yönelik olarak da tutumlarına bakılmalıdır.

Farklı üniversitelerin farklı bölümlerinde de buna benzer araştırmalar yapılarak sonuçlar karşılaştırılmalıdır.

Bu dersin kapsamı, önemi ve gerekliliğinin öğretmenlik meslek becerisinde olumlu tutuma yönde etki edeceğine yönelik üniversite öğrencilerini bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aydın, A.&Tiryaki, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma (KTÜ örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*. 17 (4), 715-722.
- Banaji M. R & Heiphetz L. (2010). Handbook of social psychology. Attitudes. Chepter 10. pp. 348-388. Erişim linki. http://www.fas.harvard.edu/~mrbworks/articles/2010_attitudes.pdf Erişim tarihi: 10.06.2019
- Bozdoğan, A. E.& Aydın, D.& Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(2), 83-97.
- Bulut, H.&Doğar, Ç. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 13-27
- Cohen J. (1988). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers New Jersey.
- Çakar, Ö.&Kan, A.&Sümbül, Ö. (2006). Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve özyeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(1), 36-47.
- Çeliköz, M.&Çağdaş, M. (2012). Giyim öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29, 14-28.
- Çetin, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* 25, 58-64.
- Demir, M. K.&Şahin, Ç.&Arcagök, S. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 25, 136-156.

- Demirtaş, H.& Cömert, M.&Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*. 36 (159), 96-111
- Ekici, G. (2008). Öğretmen Adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları ile öğrenme biçimlerinin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. V(1), 111-132.
- Er, K. O.&Öztekin, A. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumlarının incelenmesi (Balıkesir üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 179-193.
- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11, 99-104.
- Göğebakan Yıldız, D. (2017). Eğitimde program geliştirme dersine yönelik tutum ve metaforik algıların incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*. 7(14). 113-130.
- Karasar, N. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi. 25. Basım. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Küçüköğlü, A.&Taşgın, A. (2013). Öğretmen adaylarının program geliştirme ve öğretim dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Atatürk üniversitesi örneği). *Journal of Qafqaz University Philology and Pedagogy*. 1(2). 228-249.
- Oğuz, A. (2012). Program geliştirme ve öğretim dersine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 12(2). 845-861.
- Özder, H.&Konedralı, G.&Zeki, C.P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (2), 253-275.
- Pickens, J (2005). Attitudes and Perceptions. Erişim Linki: https://www.researchgate.net/profile/Jeffrey_Pickens/publication/267362543_Attitudes_and_Perceptions/links/5728b08008aef7c7e2c0bf26/Attitudes-and-Perceptions.pdf Erişim Tarihi: 10.07.2019
- Semerci, N.&Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(1).137-146.
- Şanlı Kula, K.&Saraç, T. (2016). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13(33), 227-242.
- Taşdemir, C. (2014). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 91- 113.
- Taşpınar, M. (2017). Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamalı Nicel Veri Analizi. (1.Baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 45, 109-127.
- Vural, L.&Yavuz, M. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile derse katılım düzeyleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi*. 9(1), 125-137.
- Yılmaz, İ.A.& Dursun, S.&Güngör Güzeler E.& Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: bir örnek çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*. 4(4),16-26.

Yüksek Öğretim Kurumu (2019). Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Erişim linki: <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> Erişim Tarihi: 3.05.2019

Bull,K.S.&Warner, M.W.&Yellin, D.&Robinson, D.W.&Neuberger,G.C. (1989).Attitudes concerning extended teacher education programs: A rural/urban comparison. Research in Rural Education, 5(3),51-56. Erişim linki: http://sites.psu.edu/jrre/wp-content/uploads/sites/6347/2014/02/5-3_6.pdf Erişim Tarihi:10.06.2019